ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ

Година XVI — Број 109 — Субота, 30 јануар 1954

МИКИ и ШИЉА

„КОЛ'КО ЗА ПО КУКИ"

WALT DISNEY

БАКАЛНИЦА

ДОВРАГА... И ТУ ЈЕ ЗАТВОРЕНО!

ЗАТВОРЕНО

УЉЕ

НИГДЕ НИ КАПИ УЉА! ПОЛУДЕЋУ ОД ШКРИПЕ ТЕ ПРОКЛЕТЕ

ПЕТРОЛЕЈСКИ ПРОИЗВОДИ

БЕНЗИН

ОТИШАО У РИБОЛОВ

ЗАТВОРЕНО

...И НАФТА СЕ ОБИЧНО НАЛАЗИ ПОД ЗЕМЉИНОМ ПОВРШИНОМ!

ШКРИП ШКРИП

ТРАС

О НАФТИ

ШКРИП ШКРИП

ДА САМ СЕ ТОГА РАНИЈЕ СЕТИО НЕ БИХ МОРАО НИ ДА ТРЧИМ У РАДЊУ!

ПИТАЊЕ ЈЕ ДА ЛИ КЊИГА ГОВОРИ ИСТИНУ?

ПА... БИЛО ЈЕ И ВРЕМЕ!

ШИЉА

А САД УМУКНИ! ТАКОО! ДОБРО ЈЕ!

ШИЉА

ПРЉАВА СТВАР ОВА НАФТА! САВ САМ СЕ УМАСТИО! УФФ!

СУТРАДАН

ЗДРАВО, ШИЉО! ИМА Л' ШТО НОВО?

ЈОК! ЗНАШ ДА СЕ КОД МЕНЕ НИКАД НИШТА НОВО НЕ ДОГАЂА!

WALT DISNEY

Изгубљен на дну океана

(4)

— Шест хиљада метара! — промуца Мк Неб. — И то у овом гвозденом чудовишту које се врти као помахнитала оса. Ја бих ипак желео да је између мене и те силне воде неко добро, старо храстово дрво. Оно ме досад никад није изневерило.

Гери није могао да савлада смех.

— Будите срећни што није тако, — одговори он старом рибару. — Знате ли ви да су научници тачно испитали колики притисак може да издржи најотпорније дрво. Они су помоћу нарочитих тегова спуштали комаде различитих дрвета на дубину много мању но што је ова на којој се ми сад налазимо и извлачили их потом тако сабијене да више уопште нису могли да се одржавају на води, већ су тонули као камен. На сваких тридесет сантиметара дубине притисак се повећава за осам килограма по квадратном десиметру. Над нашим главама леже хиљаде и хиљаде тона воде. Од вашег старог, доброг храстовог дрвета, драги Екуме, остала би само плочица тања него папир у који увијате дуван.

Екум само отхукну и врати се свом седишту.

Часови су пролазили, а подморница се спуштала све дубље и дубље, окупана плавом светлошћу. Наједном Гери узвикну:

— Погледајте, Екуме! Видите ли? Планине, долине... а ено и Великог кањона.

Мк Неб притрча окну и загледа се у необичан пејзаж који се пружао пред њима. Отворених уста посматрао је огромне планине које су се дизале са дна океана и тамне, дубоке долине. Читав предео личио је на неку голу, пусту планету. У плавој, провидној светлости оцртавали су се оштри обриси планинских ланаца. Дно океана и планински ланац пресецала је клисура, дубока и узана као прави кањон. Подморница се и даље спуштала. Гери свом снагом повуче к себи палицу и „Ротифер", вртећи се и даље огромном брзином, пође према кањону.

С напрегнутим погледом посматраху двојица путника циновске планине којима се подморница приближавала. „Ротифер" се већ спуштао између камених литица. Мк Неб и Гери не одвајаху поглед од стена које су биле тако близу да им се чинило да их могу руком досећи. Наједном, Гери грчевитим покретом шчепа Мк Неба за раме.

— Река! — промуца он. Река на дну океана! Јесам ли ја полудео, Екуме?

— Не, сем ако и ја нисам луд. Видим је јасно као што вас видим. Тече између обала као беличаста ледена трака. Шта је то, за име Нептуна?

— Не знам, сем... ако то није течни кисеоник, — једва изусти Гери после дугог ћутања. — Кажу да је вода на дну океана богата кисеоником. Сасвим је могућно да је он под толиким притиском прешао у течно стање, јер је за то довољан и много мањи притисак. То је једино објашњење. Поједини молекули кисеоника претварају се у течност и због своје тежине падају на дно, где образују реку... ако је можемо назвати тим именом.

Док је гледао у фантастичну реку која је текла дном океа-

на, једна мисао пролете Герију кроз главу.

— Па ми можемо месецима овако да лутамо по морском дну тражећи Кеслера, јер не знамо где се он тачно налази. На то нисам раније ни помишљао. Он је рекао да је у Великом кањону и мени се то онда чинило сасвим довољно. Али, погледајте ту клисуру која се пружа у недоглед. Заиста је заслужила своје име. Укључите поново радио-пријемник и отпремник, Екуме. Мада после оне прве поруке Кеслер више није дао гласа од себе, можда ће, ако је у могућности да нас чује, моћи да нам јави где се тачно налази. Само, питам се како је он уопште стигао до ових дубина.

Мк Небова ужурбаност разбила је донекле укоченост која је била овладала Геријем. Док је Мк Неб удешавао радио-уређај, Гери је, већ много мирније, проучавао околину и размишљао о необичним појавама на које су наишли. Порекло плаве светлости, која га је у почетку довела у толику забуну, почињало је да му бива разумљивије. Знао је да многе врсте корала, као и неке рибе, садрже у себи материје које под одређеним условима могу да светле. Шта постаје од тих елемената кад риба угине, кад читаве коралне заједнице угину? Ти елементи не нестају смрћу животиње, јер је он, Гери, виђао угинуле рибе које су и даље светлеле. Зар онда није могућно да су ти мајушни делићи светлећих материја тонули све дубље и дубље и таложили се на дну океана?

Подморница је пловила средином кањона, непосредно изнад површине тајанствене реке. С времена на време скретала би незнатно на једну или другу страну понесена снагом бочних бујица, које су се, истичући из подземних пећина или попречних кањона, сливале у велику реку. А изнад подморнице, и с једне и с друге стране, уздизали су се величанствени планински врхови и стрме литице. Герију се чинило да се тамне стене претећи надносе над подморницу, као да желе да се склопе и униште непозване и нежељене посетиоце. Ма колико да је напрезао вид, он није могао да сагледа горњу ивицу те огромне подводне клисуре. Подморница је клизила поред голог, тамног стења које није красила ниједна влат морске траве. Сабласну тишину која је владала у кабини разбило је изненада зујање радио-цеви и Мк Небов глас који је, усана готово прилубљених уз микрофон, стао да понавља:

— Зовемо Тортона Кеслера. Кеслере, чујете ли нас? Зову Мк Неб и Гери. Налазимо се у кањону и трагамо за вама. Чујете ли нас, Кеслере?

Тих, уједначен шум радио-пријемника био је једини одговор. Мк Неб је окретао и подешавао точкиће на пријемнику, понављајући без престанка Кеслерово име. Миља за миљом остајала је иза „Ротифера", а Мк Неб није престајао да зове и да ослушкује. У тишини, која је већ милионима година владала у подводном кањону на дну океана, „Ротифер" је настављао своје путовање. Кеслерова подморница, која је у радионици изгледала велика, готово циновска, сад се Герију чинила неизрециво мала. Осећање беспомоћности, сићушности и безизлазности постепено га је савлађивало.

— Како је безнадно наше трагање, — мислио је он чела ослоњена на стакло кружног прозора. — У овом непрегледном океану, међу тим циновским планинама, ми покушавамо да пронађемо једног човека, човека који није велики чак ни као најмање испупчење на каменим зидовима ове клисуре. Јадни...

Из његових суморних мисли трже га Мк Небов пригушен узвик. Као да се и сам уплашио сопственог гласа, Мк Неб журно стави прст на уста и наже се над пријемник. Из апарата је долазио једва чујан шапат:

„Зовем „Ротифер"! Кеслер зове „Ротифер"! Мк Небе... Гери... ја сам у...

Гери притрча апарату. Али, као да су његови кораци раскинули неке невидљиве везе, из звучника се ништа више није чуло. Стари морнар окрете дугме за појачање звука до краја, но позиви се нису поновили. Грозничаво су окретали дугмад, напрезали слух... све узалуд. Пролазили су минути. У напрегнутом ћутању Гери је осећао како му се низ лице сливају потоци зноја. Наједном, он се усправи.

— Станите, Мк Небе. Позив је дошао у тренутку кад смо прошли поред једног огромног отвора у стени на десној страни кањона. Можда су Кеслерове батерије толико слабе да његов апарат може да се чује само из непосредне близине. Можда је он баш у пећини поред чијег смо отвора прошли...

Говорећи то, Гери притрча контролној табли и наглим повлачењем ручице журно окрете подморницу. Већ идућег тренутка „Ротифер" је пловио назад и ускоро се пред њима указа таман отвор поред кога су малочас прошли. Не марећи за опасност, Гери је пловио уз сам камени зид, тако да се Мк Небу чинило да ће подморница сваки час додирнути тамне стене. Задржавајући дах, Гери и Мк Неб напрегнуто су слушали. И заиста, из апарата се поново зачуо Кеслеров шапат:

— Кеслер. Овде Кеслер. У пећини са четвртастим отвором. Не пролазите сувише близу. Струја веома јака...

Опомена је стигла касно. У идућем тренутку подморница је брзином тането улетела у отвор пећине, као да је била усисана неким циновским усисачем. Двојица путника нађоше се на поду. Грчевито су се држали један за другога, па ипак нису могли да спрече да, час главом, час леђима, не ударају о зидове кабине. Захваћена непознатом силом, подморница је полетела нагоре, да би се већ у идућем тренутку нашла на боку, или кљуном према дну.

Но, изненада, као што је изненада и улетела у отвор пећине, подморница је стала. Гери није могао да верује да је престало то лудачко ковитлање које је претило да уништи и путнике и њихов брод. „Ротифер" је застао, подигао се метар-два, пропео се као немиран коњ и, најзад, спустио се на равну и мирну површину воде.

Двојица путника дигоше се журно с пода и притрчаше прозору. Подморница се налазила у полутамној пећини чији се крај није видео. Над њиховим главама био је низак, нераван камени свод, а тридесетак метара испод њих полукружна обала коју су благо запљускивали таласи. На обали је стајао један човек у оделу претвореном у саме рите и махао им руком. За трен ока Гери је притерао подморницу ближе обали и чим је сидро додирнуло дно, он и Мк Неб искочили су у плићак. Док су кроз воду трчали према обали, нису скидали поглед с бледог лица Тортона Кеслера. Но, њихова бојазан није била оправдана. Иако веома блед, Кеслер није био болестан. Додуше, био је знатно мршавији, а то је било још упадљивије због дуге, коврџаве браде која му је уоквиравала читаво лице.

Кад су Гери и Мк Неб најзад доспели до Кеслера, стали су тако да му тресу обе руке и да га тапшу по раменима и леђима да се он једва одржао на ногама. Постављали су питања истовремено, не остављајући му времена да на њих одговори. Он је покушавао да их надвиче, да им нешто каже, но његов глас није се могао чути од њихових одушевљених усклика.

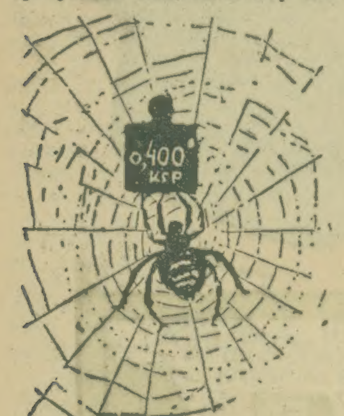
Изненада, иза њихових леђа, зачуо се подругљив, грлени глас:

— Ово је заиста срдачан сусрет, Кеслере. Видите, није требало да толико дуго одбијате да позовете упомоћ своје старе пријатеље. Зар вам нисам казао да ће њих двојица бити одушевљени што ће моћи да вам помогну.

(Наставиће се)

Пауци са Окинаве

Пауци на острву Окинави, у Тихом Океану, живе у рупама које копају у земљи. Ове рупе имају облик гнезда и покривене су поклопцем, а обично се налазе у хладовитим местима, која за време кишне сезоне нису сувише влажна. Отвор гне-

зда велик је отприлике као динар, а дубина рупе износи око пет сантиметара. Поклопац, који потпуно затвара отвор, има облик запушача. Гнезда женки разликују се од гнезда мужјака по томе што се око њих налазе гнезда младих. Она су много мања, али су направљена исто тако брижљиво као и гнезда одраслих паукова. Величина отвора ових гнезда нешто је већа од главе чиоде.

Пауци са Окинаве хране се ситним инсектима које лове на тај начин што искачу изненада из својих рупа. Од незваних гостију паук се брани на тај начин што чврсто држи пипцима поклопац гнезда. Кад увиди да је отпор узалудан, он пушта поклопац и повлачи се у дно гнезда.

Неки научници покушавали су да утврде колика је снага овога паука кад држи поклопац гнезда. То су радили на тај начин што су кроз поклопац провукли жицу и везали је за опругу са скалом на којој се могла читати тежина. Опити су вршени ноћу, пошто је паук са Окинаве ноћни инсект. Да би могли направити фотографске снимке, стручњаци су везали поклопац за фотографски апарат, тако да се могао ухватити тачно онај тренутак кад се поклопац диже. Кад је намештена опруга, казаљка на скали означавала је терет од 400 грама, што значи да је паук толиком снагом држао поклопац. Кад се има у виду да је тежина паука са Окинаве свега око три грама, онда је то велика снага, јер је преко 130 пута већа од његове тежине. Кад би људи имали снагу сразмерну снази овога паука, онда би човек тежак 70 килограма могао да дигне преко 9.000 килограма терета.

АНЕГДОТЕ

УМЕСТО ПИШТОЉА — СВЕЋЊАК

Љубомир Ненадовић сам је једном причао ово:

„Да се склоним од колере добио сам дозволу да напустим Београд. И тако из Београда одем у Мехадију. Ту се одмах нађем с једним Инглезом, с којим проведем цео први дан. Увече нам рекоше да су у гостионици сви кревети заузети. Не остаде нам ништа друго већ да примимо понуду, да нам се у великом салону импровизују две постеље.

Примисмо и то и мало после тога одосмо да легнемо. Кад тамо, а салон пун Турака. Инглез спокојно леже и замало па захрка. Ја узех лежећи да читам нешто према свећи крај постеље.

У салону тишина... све живо спаваше...

Наједанпут, спазим како неки стари Турчин, подалеко, лагано устаде, узе пиштољ и окрете га према мени.

Претрнух, а Турчин ми поче лагано прилазити све једнако нишанећи пиштољем, који држаше у напред испруженој руци.

Кад он дође већ близу, скочим из постеље и дрекнем у помоћ.

— Ма шта ти је, ђоеће!? Хоћу да припалим ћирак! — равнодушно рече стари Турчин и приђе ми са тучаним свећњаком..."

ПОНОВЉЕНО ПОШТОВАЊЕ...

Бернард Шо, прича се, једнога дана нашао је у једној лондонској антикварници једну своју књигу коју је, када је књига изишла из штампе, поклонио неком свом пријатељу. На првој страни Шо је нашао и посвету коју је некад био написао: „Господину Томе и Томе са поштовањем, Бернард Шо".

После краћег размишљања Шо је купио књигу од антиквара, па је испод оне прве посвете написао:

„Господину Томе и Томе са обновљеним поштовањем, Бернард Шо".

И књигу је затим послао господину коме је поштовање било посвећено.

НОТНА ХАРТИЈА

Неки млади композитор донео је једног дана своје најновије дело Хендлу. Хендл је узео свеску и пажљиво је прелистао од почетка до краја. Онда је рекао:

— Заиста прекрасно!..

— Ох, маестро, ваш суд чини ме пресрећним! — ликовао је млади композитор готов да се великом композитору захваљује бар још пола сата.

Међутим, Хендл га је прекинуо:

— Заиста прекрасно! Где сте само нашли овако фину и добру нотну хартију!?

БЕСМРТНОСТ

Славном руском песнику Пушкину дошао је једног дана агент једног познатог осигуравајућег друштва и обратио му се овим речима:

— Ја сам агент највећег осигуравајућег друштва. Дошао сам да вам осигурам живот, господине Пушкине!

— Зашто? — прекинуо га је Пушкин.

— Како зашто!? Па за случај смрти...

— О, мени то није потребно! Ја сам бесмртан!

ДА МУ ВРАТИ ФАЗАНА

Ибзен, познати норвешки писац, био је врло оштар, али и јако цењен критичар. Многи млађи књижевници долазили су к њему и молили га да им прегледа рукописе и да да свој суд. Тек после тога одлучивали су да ли ће своја дела штампати или не.

Једнога дана добије Ибзен на поклон дивног фазана, а дан после тога дође к њему и пошиљалац фазана, један млад књижевник. Наравно, и он је замолио старога и уваженог књижевника и критичара да му прегледа рукопис најновијег дела.

Ибзена је то подмићивање веома наљутило, па кад чу шта млади књижевник тражи од њега, намршти се и рече:

— Ви, дакле, желите да вам вратим фазана!?

ТЕТОВИРАЊЕ

Многи људи имају обичај да шарају своје тело, нарочито руке и груди, а понекад и остале делове тела, цртајући по њима разноврсне слике и знаке. То понајвише раде морнари, поготову они који се враћају са далеких путовања. Тај начин

шарања тела назива се тетовирањем. Правилније је рећи татауирање, јер то потиче од тахитске речи татау, што значи — туцкати правећи разнолике шаре по телу.

Тетовирање се врши на два начина: прављењем ожиљака на телу помоћу игала, ножића и сличних инструмената (то је обичај код народа тамне пути), или уношењем боје под епидерму (код народа светлије боје коже). Кад се једном те шаре направе на телу, оне се више не могу скинути.

Овај чудан обичај украшавања раширен је код многих народа, а нарочито међу становницима Микронезије, Полинезије, Африке, Јапана итд. Познат је и код нас, као и код других европских народа. За тетовирање су знали људи од најдавнијих времена. Тетовирали су се и стари Асирци, а неки писци Старог века, као Плиније и Херодот, помињу да су видели те шаре код некадашњих становника Балкана: Илира, Трачана, Сармата, Дачана итд. Они кажу да своје тело шарају нарочито трачки племићи и отменије жене.

Чувени морепловци Колумбо и Кук такође помињу у својим дневницима да су видели многе људе у Новом Свету који су били тетовирани. Њихова су тела била украшена најразноврснијим шарама, ликовима људи, паса, лукова и стрела итд. У нашим крајевима људи су обично уцртавали кола, наруквице, класје, гранчице, сунце, месец, звезде, лептирове итд. У Јапану је обичај да се ишара цело тело, и то у више боја. Своје тело тетовирали су и неки владари, а у такозваном отменом свету завладао је био једно време обичај да се све жене из тога друштва тетовирају.

ОДГОВОРНИ УРЕДНИК СТОЈИЉКО СТОЈИЉКОВИЋ, БЕОГРАД, МАКЕДОНСКА 31. — ИЗДАЈЕ И ШТАМПА „ПОЛИТИКА" ШТАМПАРСКО-ИЗДАВАЧКО ПРЕДУЗЕЋЕ, БЕОГРАД, МАКЕДОНСКА 31. — ТЕКУЋИ РАЧУН БРОЈ 102-Т-82. ПОШТ. ФАХ 124. — ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ: ГОДИШЊА 500, ПОЛУГОДИШЊА 250 ДИНАРА. ЗА ИНОСТРАНСТВО ГОДИШЊА 760, ПОЛУГОДИШЊА 380 ДИНАРА. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ.

ТАНАСКО РАЈИЋ
БАРЈАКТАР ПРВОГ УСТАНКА

У оним бесмртним четама које су у Првом српском устанку рушиле и из темеља пољуљале турско царство на Балкану било је доста јунака. Једаін од њих био је и Танаско Рајић, први барјактар Карађорђев и устаничке војске.

Рајић се родио у селу Страгарима, у крагујевачкој нахији. Иако је био већ у годинама кад је букнуо Први устанак, он је био један од првих устаника у Јасеници. Био је ретко храбар, поуздан и спреман за сваки посао. Године 1809 Алија Гушанац удари од Јагодине са дванаест хиљада крџалија, најжешћих и најкрволочнијих, и крену преко Црног Врха у правцу Груже и Лепенице. На све стране ширио се глас како се Гушанац зарекао да ће Крагујевац запалити, ударити на Тополу и Карађорђа посећи.

У бојној помами Гушанац се одвојио од Јагодине и ударио преко Црнога Врха да би се спустио у Крагујевачку нахију. Када је Карађорђе сазнао шта он намерава, послао му је у сусрет Танаска Рајића са две хиљаде Шумадинаца. Рајић је извео војску на Црни Врх пре него што је Гушанац стигао и распоредио је по шуми, тако да је непријатељ није могао ни чути ни видети. Крџалије су, не надајући се злу, бесно јахале. Када су ушле у заседу, Срби су на њих осули ватру. Једно српско одељење зашло је Турцима са стране и опколило их. У изненађене крџалије ушла је таква забуна и страх да нису били у стању да се бране, па су се дали у бекство. Сам Гушанац једва се спасао и побегао у Јагодину. У овој борби истакао се и чувени мегданџија из Првог устанка Јован Курсула.

Касније се Карађорђе нешто наљутио на Рајића, па се он повукао. Али, у њему није умрла љубав за отаџбину и њену слободу, па је у Другом устанку синуо као метеор и стекао бесмртну славу. Тада је био већ старац, али још крепак и весео и на бој спреман као младић.

У боју на Љубићу, 25 маја 1815, Рајић је био заповедник топова у горњем шанцу. Турци су навањивали с великом жестином, па су Срби из доњег шанца били присиљени да узмакну према горњем. Тада Турци навале још жешће, па се и ту српска војска поколеба и многи стадоше да беже. Пред њих се испречи стари Рајић и узвикну им: „Стојте! Зашто сте се преплашили, та и из Турака тече крв као из нас. Зар ове топове остављате, а знате какве смо муке пропатили док топова нисмо имали?“

Али, то није имало успеха, јер је страх многима овладао. Рајић је видео да га нико не слуша, па у једном налету опкорачи онако стар топ, у једну руку узе сабљу, а у другу запет пиштољ и узвикну:

— Ове топове Турцима нећу оставити док ме свега не исеку на комаде.

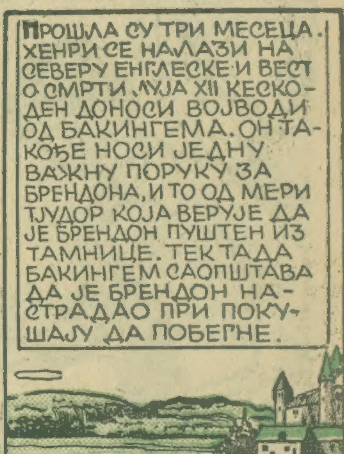
Јуриш Турака постао је још жешћи. Рајић је успео да неколико њих побије, док и њега пушке не оборе, те га Турци у свом бесу свега на комаде исеку. Тако је завршио свој живот велики патриота и јунак Танаско Рајић, херој у Првом и Другом српском устанку. За њега је речено да је достојан да живи довека.

ОТКАД ПОТИЧЕ ОБИЧАЈ КУЦАЊА ЧАШАМА

Обичај куцања чашама није постојао у Старом веку. Њега су увели Келти, који су му придавали огроман значај. Куцање чашама претстављало је знак пријатељства, које се потврђује у највећем слављу и весељу. Његов велики симболичан значај Келти су објашњавали на тај начин што у том свечаном чину учествује свих човечјих пет чула: пиће се види, осећа се његов мирис, а куша се језиком. Чуло пипања учествује самим тим што држимо чашу и, најзад, да би у свечаности учествовало и чуло с уха, ударом чаша производи се звук.

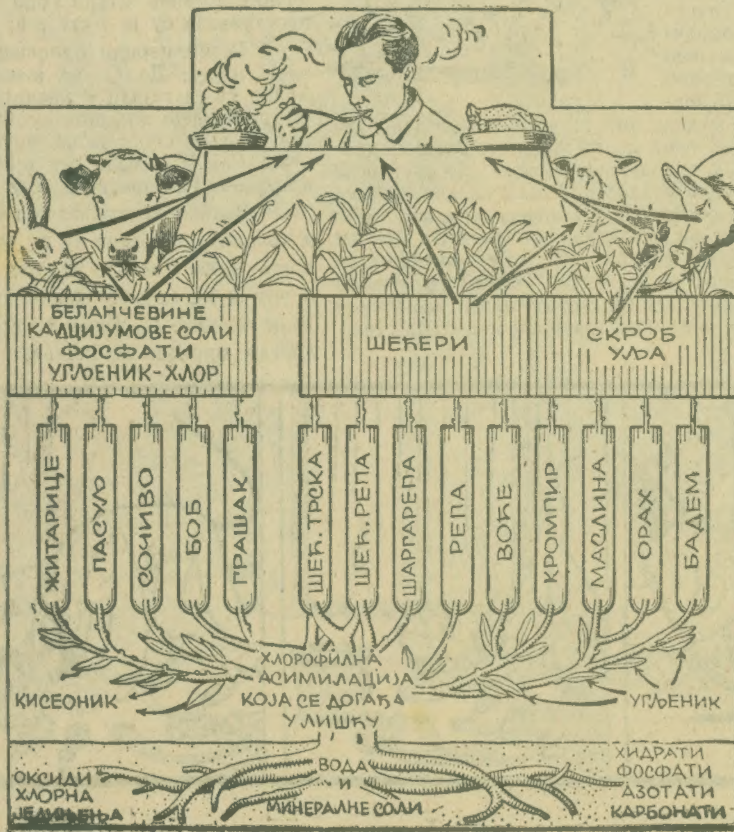
КРОЗ ЖИВОТ И ШКОЛУ

ЗЕМЉА ХРАНИТЕЉКА

Антеј, син Нептуна, бога мора, и Геје, богиње земље, дошао је једном у сукоб са Херкулом. У току борбе Херкул је видео да је Антеј увек добијао нову снагу чим би се дотакао земље. Због тога га је у једном тренутку подигао увис и тако га раставио од извора његове снаге, па га је после тога лако убио.

Ова легенда није ништа друго него један диван песнички облик који каже да снага и живот свакога човека леже у самој земљи и да је човек у основи дете земље. Без обзира на то да ли човек једе воће, поврће или месо, он уствари посредно користи земљу да би се одржао.

Човечје тело састављено је од извесног броја елемената. На првом месту главна су четири, који су уосталом основни састојци и других живих бића, а то су: кисеоник, водоник, угљеник и азот. Осим ових, човечје тело састављено је и од других елемената и њихових једињења: магнезијума, сумпора, гвожђа, хлора, натријума, калцијума итд. Из тога видимо да је човечје тело састављено од одређених елемената и, да би човек опстао, он их стално мора уносити у свој организам. Разуме се, то он не може чинити непосредно, тојест, не може их употребљавати онакве какви су они у земљи, него преображене и претворене у храну, а све се то преображавање врши у природној радионици: у биљци.

Из слике коју вам приказујемо види се шематски приказано како биљка, помоћу корења, усисава из земље у води растворене разне минералне соли — хидрате, фосфате, азотате, карбонате, оксиде, хлорна једињења итд. Затим, уз помоћ кисеоника, угљеника и сунчеве светлости врши се даље преображавање.

Свака биљка је унеколико радионица нарочите врсте и једне су биљке фабрике скроба, друге шећера, треће беланчевина итд.

Као што је на слици приказано, житарице производе беланчевине, калцијумове соли, фосфате, угљеник и хлор, а то чине и пасуљ, сочиво, боб и грашак. Шећер производе: шећерне трска и репа, шаргарепа, бела репа и воћке. Скроб и уља производе: кромпир, маслина, орах и бадем.

Храну углавном делимо на ону која служи изградњи нашег ткива (беланчевине, кречне соли, фосфати, карбонати, хлорна једињења), а њих нам углавном дају жита и поврће, и потребна су нам за рашћење и јачање костију; и на енергетску храну коју добијамо из шећера и масноћа.

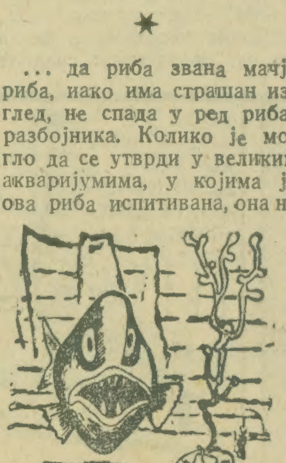
Да ли вам је било познато...

... да је крзно видре подједнако густо и лети и зими.

*

... да риба звана мачја риба, иако има страшан изглед, не спада у ред риба-разбојника. Колико је могло да се утврди у великим акваријумима, у којима је ова риба испитивана, она не напада друге, мање рибе. Она живи у Северном и Балтичком Мору.

... да чворци не одлазе на југ, већ зиму проводе у нашим крајевима.

*

... да постоји једна врста сомова који се, ако их неко дира, бране пуштајући електричне таласе који су толико јаки да ошамуте нападача. Ова врста сомова живи у афричким рекама.

Три приче о „дивљим" животињама

Да ли су такозване дивље животиње заиста дивље, или их само човекови поступци према њима чине таквима? — то је питање које у последње време све чешће постављају природњаци и људи који с љубављу проучавају живот ових шумских створова. Још је Брем открио код њих „осећања" која су дотле сматрана искључиво човечјим и изнео многобројне примере нежности, љубави и узајамног помагања међу „дивљим" животињама. Такве су и ове три сличице које доносимо.

Једне благе пролећне вечери, баш кад је породица природњака Хојта села за сто да вечера, отворила су се полуотшкринута врата њихове шумске кућице и на прагу се појавио чудан гост. Неколико тренутака стајао је на прагу. Из отворених чинија на столу ширио се пријатан мирис и ноздрве госта подрхтавале су од жеље и глади. Био је то скунк, америчка животиња из породице куна, чије црно и бело крзно потсећа на вечерње одело неког гиздавца. Опрезним корацима „посетилац" је ушао у собу.

Кад је прво изненађење прошло, устао је један од Хојтових дечака, насуо у шољу млека, ставио шољу на сто и „госту" понудио столицу. Скунк је примио позив, скочио на столицу и попио своје млеко.

Од тога дана је „мали каплар", како су га деца назвала, често долазио на обеде. Ако би врата била затворена, он би гребао по њима и цичањем молио да му отворе. Једног дана „каплар" је ишчезао. Његово место за столом остало је празно и домаћини су били уверени да се њиховом шумском пријатељу догодила нека незгода. Али, једне вечери, пред вратима се зачуло познато цичање и у собу је ушао „мали каплар". Но, није био сам. За њим су ушли једна женка и шесторо младих.

„Мали каплар" увео је своју породицу у собу, храбрећи је тихим цичањем. Женка је у почетку била опрезна и неповерљива, док су млади весело и безбрижно махали својим косматим реповима. Као стари гост, који је у неку руку већ постао „члан породице", „мали каплар" скочио је на столицу и „затражио" своју вечеру. Његова другарица пошла је за његовим примером. Но, за столом није било места за све, па су млади и њихова мати добили вечеру на поду. „Мали каплар" задржао је своје старо место.

Све до почетка јесени долазила је породица „малог каплара" у шумску кућицу, где их је увек очекивала укусна вечера. Млади су већ били порасли, кад су једнога дана и они и њихови родитељи тајанствено нестали и никад се више нису вратили.

*

На обали Тихог Океана, у близини града Тиламука, налази се отворено жало, а у плићаку је било легло једне врсте туљана, такозваних морских лавова. Једнога јутра у плићак је залутало, или дошло тражећи храну, јато ајкула. Међу морским лавовима настала је пометња и они су стали да беже на све стране. Два млада туљана искочила су на обалу, на којој је, посматрајући тај необичан призор, стајао један човек. Помажући се својим перајима, туљани су му пришли. Човек се сагао, подигао их, ставио у своја кола и одвезао кући.

Млади морски лавови брзо су се навикли на свој нови дом — велико метално буре у које их је он ставио. Како су били још сасвим мали, човек их је хранио млеком, и то на цуцлу, као што се хране бебе. Сваки оброк туљани су пропраћали радосним кричањем, а кад би се добро најели „мазили" су се око свог господара и одушевљено махали перајима. Пре но што би им донео храну, човек би увек притиснуо сирену на аутомобилу. Веома брзо научили су туљани да писак сирене означава време ручка и чим би је чули, искакали су из базена и јурили у сусрет свом господару.

Но, исто толико колико су уживали у храни, уживали су и у вожњи аутомобилом. Зато их је њихов господар често узимао у кола кад би ишао у суседни град и они су за све време пута махали перајима, исто онако као што раздрагана деца машу рукама из воза или аутомобила. У граду су морски лавови „открили" једну укусну, мада за туљане необичну и неуобичајену, посластицу: сладолед. Само, те чудне морске сладокусце није било лако задовољити. Њихов господар им није могао дати по један корнет. Њихова порција морала је бити у размери с њиховом величином, па су они добијали свој сладолед у шерпама од литра.

Но, млади туљани брзо су порасли и њихов метални базен постао им је тесан. Господар их није могао дуже држати, јер одрасли морски лав може да достигне тежину од 250 килограма. Мада га је помисао на растанак с њима необично жалостила, он их је једнога дана, за време плиме, одвезао на обалу океана и пустио у воду.

Ипак, то није био коначан растанак. Догод је живео у Тиламуку, човек је одлазио с времена на време на обалу. Чим би притиснуо сирену на свом аутомобилу два велика туљана напустила би своје водене сроднике и неспретно, кричећи и машући предњим перајима, пожурила до свог некадашњег господара, да га поздраве и... сладолед, молим.

*

Пре двадесетак година познати зоолог Џон Бароу лутао је са синчићем једног свог суседа кроз густе шуме у околини града Кетскила. На једном пропланку наишли су на велики комплекс одроњене земље, која је, по свој прилици, била затрпала улаз у лисичју јазбину. Јер, поред одроњене земље трчкало је једно жалосно младунче, које је неким случајем избегло несрећу. Бароу и његов мали пријатељ узели су лишче, однели га кући и нахранили га топлим млеком. Узано лице мале лисице и њене светлуцаве очи потсећале су дечака на једног старог Ирца, пријатеља његових родитеља, који се звао Финеј. Због тога је лишчету дао исто име.

Финеј је растао поред дечака и био му је привржен као пас. Научио је да шени, да легне на земљу кад би му дечак то наредио, па чак и да донесе бачени штап или камен.

Ускоро се читав град навикао на необичне другове: дечака и малу црвену лисицу дуга репа. Сваког јутра пратио је Финеј малишана до школе, а у подне га сачекивао пред школским вратима. Понекад само, Финеј би отрчао до оближње шуме да посети своје дивље сроднике, али би се увек на време враћао. Дечак би га опет налазио у близини школе или пред кућним вратима.

Но, малишан није био једини Финејов пријатељ и друг у игри. Између њега и припитомљене вране Гаге родило се чврсто пријатељство. Да би још више зближио две животиње, дечак је уз помоћ свог пријатеља Бароуа начинио Финеју мало кожно седло и научио Гагу да на њему јаше. И Финеј и Гага уживали су у томе. Док би Финеј жустро каскао, Гага би поносно седела на седлу и радосно graktala.

Необично пријатељство између научника, малог основца, припитомљене вране Гаге и Финеја прекинула је изненадна Финејова смрт. Једног јутра нашли су га мртвог под кухињским столом.

Јосемитска долина

„Ићи у планине, значи ићи кући. Природа и њена дивљина веома су потребне сваком човеку". Тако је говорио Џон Муир, оснивач националног парка — Јосемитске Долине.

Јосемитска Долина налази се у Калифорнији. То је глечерска долина која има облик слова У, а оивичена је високим планинским венцима Сиера Неваде. Долина је богата природним лепотама: језерима, водопадима — од којих је један висок око 500 метара — затим шумама у којима расту циновске секвоје итд.

Џон Муир дошао је у Калифорнију 1868 године. Убрзо по свом доласку он се упутио пешке у Јосемитску Долину, за чије је природне лепоте још раније чуо. Долина му се толико свидела да је у њој провео пет година, посматрајући и проучавајући њене природне лепоте, а у исто време скупљао је енергију за даљи рад. За тих пет година он је јасно увидео потребу да се природне лепоте Јосемитске Долине сачувају и за доцнија поколења, а за то је била неопходна законска заштита. У

то време Калифорнија је привлачила све више исељеника. Сточарство се брзо развијало, а хиљадугодишње шуме нестајале су под ударцима секира да би направиле место пашњацима. Муир је преко штампе тражио заштиту Јосемитске Долине. Водио је жестоку борбу против оних чији је интерес био да се и даље крче шуме. Његов дугогодишњи рад најзад је успео и држава је узела Јосемитску Долину под своју заштиту, а 1890 године претворила је у национални парк.

Ово је био само први корак, јер је и новостворени национални парк имао много непријатеља. Једни су и даље на територији парка секли дрвеће и напасали стада, причињавајући велику штету. Да би Долина била заштићена од ових непријатеља, управи парка додељена је једна коњичка патрола. Други непријатељи Долине подносили су дуго година предлоге Конгресу да се национални парк Јосемитске Долине смањи, а неки су ишли и даље и тражили да се укине. Против свих тих предлога водили су жестоку борбу Џон Муир и чланови планинарског друштва које је он основао. Национални парк не само што није укинут, него је у току овога века његова територија повећана за око 10.000 хектара.

Данас кроз Јосемитску Долину пролазе добри аутомобилски путеви. У њој постоје хотели, бензинске станице и све остало што чини живот посетилаца угоднијим. Наравно, све је ово направљено на уштрб природних лепота Долине, јер у близини друмова природа више није онаква каква је некад била. Зато прави љубитељи природе товаре ствари на мазге и иду да логорују далеко од друмова — у дивљину.

Десет хиљада врста ружа

Да мање-више свуда у свету постоји ауторско право, то никога више не чуди и не буни. За своје романе и приповетке, за драме и музику, цртеже и остала уметничка дела аутори добијају награду и у својој земљи и у иностранству где се дело објављује или изводи. Али, досад се није знало за баштованска ауторска права. О томе треба сада први пут да кажу своју реч енглески судови.

Франсис Мејлан живи у Антибу, на француској Азурној Обали, и тамо гаји руже. Укршта познате врсте и измишља нове. У његовој породици тај посао прелази с колена на колено. Мушкарци из породице Мејлан жене се само ћеркама других истакнутих вртара, које доносе у мираз својим мужевима вештину гајења овог цвета. Франсис Мејлан продаје руже читавом свету, али задржава притом сва „ауторска права". Сматра се да је он за двадесет година, на две стотине сорти примерака ружа, зарадио бар милијарду франака. Само једна ружа коју је 1951 први пут изнео на тржиште доноси му годишње око 40 милиона франака. За своје руже које су искоришћене за калемљење у Енглеској Мејлан је тражио на име „ауторског хонорара" пет од сто. Енглески баштовани нису се сложили са овим његовим захтевом и тако је ствар дошла пред суд.

Своје руже Франсис Мејлан гаји у цементираним лејама, у којима се налази 25 сантиметара дебео слој песка специјалног састава. Леје се заливају нарочитом течношћу у којој има азота, фосфорне киселине и поташе. Осталих девет састојака Мејлан чува као своју професионалну тајну.

Потребне су бар три године рада да би се одгајила једна нова врста руже. Производи се око 40.000 цветова годишње да би се добила два или три модела. Четири генерације Мејланових уложиле су све своје знање и искуство да би постигле садашње резултате. У овом тренутку два претставника породице, отац и син Мејлан, труде се да укрштањем и другим поступцима одгаје, први у свету, плаву ружу. Једна једина у бокору над којим раде има неке плаве отсјаје и Мејланови полажу у њу велике наде. Но још су далеко од успеха, јер та ружа, названа „Пигал", уствари је гримизно-карминска и само њени рефлекси чине да се добија утисак плаве боје.

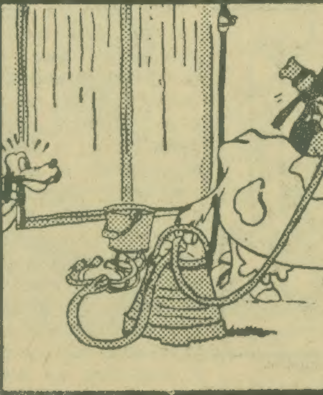
Иначе, сматра се да је цвет руже постојао на земљи пре појаве човека, разуме се дивље руже, јер питома води порекло од ње. У почетку било је само седам врста дивљих ружа. Најстарија је rosa gallica, позната дванаест столећа пре наше ере. Од ње воде порекло све европске руже. Брижљивом негом, мешањем земље и ђубрењем дивља ружа претворена је прво у дуплу дивљу ружу, и све тако редом док се није дошло до данашњег цвета. Кад је грчки историчар Теофраст писао своја дела, rosa gallica имала је 10—15 круничних листића. Стари Грци ишли су да је беру по брдима и пресађивали су је у своје вртове.

Разни народи односили су се на разне начине према овом цвету. Да би из њега извукли што опојнији мирис, Арапи су га гајили у масној и добро нађубреној земљи. Римљане је, међутим, интересовао првенствено облик руже. Сматра се да у свету данас постоји десет хиљада разних врста ружа. Чак је и један рат вођен под њеним амблемом — дуги и крвави „Рат црвене и беле руже" у Енглеској.

Велики истраживачи непознатих предела, нових путева и колонија доносили су са својих путовања многе непознате врсте ружа. Тако је капетан Кук донео у Европу ружу отпорну и на највећу хладноћу, беле и црвене боје и веома јаког мириса. Из Кине донесене су две руже: једна бела, а друга с мирисом љубичице.

ПЛУТОН УХВАЋЕН У КРАЂИ МЛЕКА

Сентандреја у време „Вечитог младожење"

Вечити младожења" је најпопуларнији роман Јакова Игњатовића, а главни јунак тога романа, Шамика, несумњиво је најпопуларнија личност Игњатовићевих романа. Мајстор у реалистичком сликању живота, Игњатовић је ретко кад измишљао људе и догађаје у својим романима, већ их је узимао из своје средине, онакве какви су доиста били. Тако је и вечити младожења, галантни Шамика фон Кирић, био стварна личност. На крају романа писац је, додуше, покопао свог главног јунака, док је стварни Шамика готово за пуних десет година надживео своју „литерарну смрт" (роман је објављен 1878 године). Умро је у дубокој старости у свом родном месту Сентандреји, где је и провео своје најблиставије дане.

Са Шамиком, сином промућурног табачког мајстора Софре Кирића, који је на путу за Краков сам савладао онолике разбојнике на некој пустој мађарској чарди, дотрајала је своје дане и некад славна Сентандреја. Крајем прошлог века, у њој је број српских становника већ био сасвим мали. „По таквом размеру опадања до 30—50 година неће више бити Србаља у Сентандреји" — претсказује 1884 Јаков Игњатовић што се и обистинило. Кад су 1910 године српски научници, у сврху историског истраживања, посетили крајеве око Будимпеште, па тако и Сентандреју, у њој су нашли само појединце који су се још осећали да су Срби. Једини спомен на некад српску Сентандреју био је сачуван само у ноћобдијином извикивању часова. По старом обичају, ноћни стражар, боктер, обилазећи градске улице и тргове, дувао би у рог и на српском језику опомињао грађане да гасе ватру по кућама, казујући им усто и колико је часова, например: „Послушајте господари и госпође, десет сати сада прође..."

Током XVIII века, Сентандреја је било једно од најславнијих и најјачих српских насеља у Мађарској. На Дунаву, нешто северније од Будима, у брежуљкастом пределу прекривеном густим шумама, основали су Срби за време Велике сеобе насеље које је добило своје име по манастиру светог Андреје. Сентандреја је почетком XVIII века била политичко средиште пресељеног српског живља. Варош се брзо развијала. Занатлије су се организовале у еснафе, а најстарији од свих био је табачки еснаф (штављачи кожа), који је доцније водио упорну борбу против феудалних напада на права сентандрејских грађана. И трговина је напредовала. Сентандрејски трговци убрзо су почели да конкуришу будимским. Богатства су расла.

У одбијању напада удружених феудалаца на повластице „слободне краљевске привилеговане вароши" Сентандреје нарочито се истакла личност позната под именом Раб-Раби. То је био одважан и способан човек, који је неколико година предводио Сентандрејце против феудалаца и штитио њихова права. Феудалци су успели да ухвате Раб-Рабија и да га баце у тамницу. Тада је целокупно грађанство Сентандреје устало у његову одбрану. Раб-Раби је коначно ослобођен, али, мучен у тамници да би издао коловође ове побуне против феудалних власти, он је убрзо умро.

Раб-Раби је постао симбол Сентандрејаца у њиховој дањој, дугој и огорченој борби, у којој су успели да сачувају своје повластице и да свом граду извојују још већи углед. Тада је настала и песма „Ми Сентандрејци, свега света славни". То је била као нека химна овог најсевернијег српског насеља. Сентандреја је имала српску управу и све су се ствари водиле на српском језику, па још и тада кад је број Срба у Сентандреји спао на четвртину, а већину грађана сачињавали Мађари и Немци.

У време највећег успона Сентандреје, Пешта је за њу била „ситна ствар" што се трговине тиче. „Краков и Лајпциг биле су трговачке пијаце Сентандрејаца". Сетимо се само Шаминог оца Софре, који са својим друштвом путује на вашар у Краков. Крајем XVIII века у Сентандреји је било трговачких радњи које су имале годишњи промет од 80.000 форината у сребру. То је био огроман новац у оно време кад је један ланац земље стајао 20 форината. Понеки трговци држали су по десетину калфи и шегрта. Из Пеште су људи долазили у Сентандреју да купе луксузне и ретке ствари, каквих није било у читавој Мађарској.

Али, у првим деценијама XIX века слава Сентандреје почиње да бледи. Наполеоновски ратови озбиљно су уздрмали аустриску привреду и финансије. Сем тога, Сентандреја добија и конкуренте у трговини, а њених старих генерација постепено нестаје. Синови више не желе да буду оно што су им очеви били и живе готовански на старим богатствима. Док је Сентандреја некад била славна по својим трговцима и занатлијама, сад постаје позната по својим гиздавцима, какав је био и Игњатовићев Шамика, који свом презимену Кирић додаје оно „фон" да не би ко помислио да је он син штављача кожа. У то време Сентандреја је била пуна „златних младића", балова, перика, париске и бечке моде и судских процеса око наслеђа. „Омладина је, каже Јаков Игњатовић, највише студирала параграфе о наследству". Адвокати из целе Мађарске хрле у Сентандреју, јер се ту људи парниче за сваку ситницу. Тако је настала и она смешна парница услед замене две најобичније пите, описана у Игњатовићевој приповеци, „Пита од киљаду форината".

Један од тих „златних младића" био је и Шамика. И он је, по освештаном обичају сентандрејских синова, студирао права, али само због адвокатске титуле и друштвеног угледа. Хтео је да буде најугледнији и најгалантнији сентандрејски гиздавац, да достигне славу некад чувеног капетана Радубицког, такође Сентандрејца, који је био „у песми спеван". И за Шамику је вредело оно: што је Беч моде измислио, тог је у Сентандреји било; на Пешту се слабо обзирало, била је тек филијала Беча.

Кажу да је Шамика умро у сиромаштву, живећи од самилости људи чијим се бабама удварао кад су биле девојке. И, ако је читао Игњатовићев роман у коме је он био главни јунак, морао је свакако да зажали што стварно није завршио свој живот онако мирно као што то стоји у роману. Јер он, који је некад имао шездесет пари чизама са сребрним мамузама, под крај живота није имао где главу да склони.

А једина успомена на прохујале сјајне дане његовог живота била му је једна кутија са увелим цвећем и побледелим увојцима давно умрлих жена. Такав је стварно био крај вечитог младожење, последњег сентандрејског гиздавца.

Велике зиме

Зима је била велики непријатељ људи у прошлости, кад је индустрија била неразвијена, а систем загревања веома примитиван; кад су куће биле слабо грађене, а рудници нису били искоришћавани. Осим тога, по казивању хроничара, зиме су некад биле много оштрије него данас. Није било ретко да лед с река односи мостове и уништава куће сагређене на обали, а по пустим и незаштићеним друмовима и стазама смрзавале су се десетине хиљада људи у свакој европској земљи. Ево шта о зими кажу подаци неких хроничара из западне Европе.

Године 544 и 547 зиме су биле тако оштре и температуре тако ниске у току два месеца у северној Француској, Белгији, Немачкој и Швајцарској, да је народ мислио да се ближи помор света ледом, снегом и мразом. На Сени, Рајни и Мези лед је био дебео преко један метар. Птице више нису могле да лете, већ су се склањале у куће и дозвољавале да их људи рукама хватају. Године 1124 поново је у западној Европи завладала страшна зима и мраз. Забележено је да су у области Брабанту јегуље у масама напуштале рибњаке и склањале се у житнице. Француски хроничари кажу да је 1408 године у северозападној Француској владала дотле невиђена зима. Тако су се могле видети хиљаде тела смрзнутих путника у јамама крај друмова, по пољским заклонима и шумарцима. Сена се била заледила и лед је однео познати Нови мост и неколико кућа око њега.

Страховита зима поновила се у Паризу 1544. Тада су се све чесме заледиле, а продавци вина разбијали су бурад секирама, ломили замрзнуто вино и продавали га на килограм.

У 17 веку изгледа да није било тако јаких зима, а страшни мраз поново је завладао тек у зиму 1776 године, кад је температура у Француској, Белгији и Енглеској силазила до испод 30 степени. Тада се Сена заледила у целом свом току, а огромне количине леда које је носила у море покриле су морску површину на простору од осам километара. Иако су предузимане мере предострожности, гласоноше из Париза смрзавале су се у више махова у својим колима. У зиму 1788—1789, уочи Француске револуције, мраз је био веома јак, па је наређено да се пале велике ватре у околини Париза како би се путници могли грејати. Та зима повећала је ионако велику беду становништва и појачала опште народно незадовољство због расипништва двора и лоше владавине.

Позната је и страховита зима из 1812 године, која је добрим делом допринела поразу Наполеона пред Москвом. Хладноћа се недељама није пела изнад минус 37 степени. Десетине хиљада војника Наполеонове армије смрзнуле су се по руским степама. Занимљиво је да је зима 1941-1942, кад је Хитлер напао Русију и дошао до пред саму Москву, била још јача. Температура је пала до минус 50 степени.

Многи познати државници и књижевници тешко су подносили зиму, па је и то остало забележено. Тако је француски књижевник и филозоф Сен Симон унео у своју собу зарад каросерију фијакера, у коју се затварао и грејао да би се заштитио од зиме. Француски краљ Анри IV пронашао је један оригиналан начин да се на бојном пољу, у провизорним кућама, заштити од зиме. Он би наредио да три војника легну испод њега, а по два са стране. Кад су хладноће биле нарочито велике, два војника морала су да легну још и преко њега. Чувени немачки песник Гете често је бежао у топлије крајеве и напуштао све своје државничке послове и друге дужности чим би пао први снег. По свом страху од зиме био је познат и француски песник Малерб. Он је облачио толики број чарапа, и то одређеним редом, да је морао да их обележава. Зна се да су у току јаких зима његове чарапе биле обележене словима, азбучним редом од А до Л, што значи да је тада носио дванаест пари чарапа.

МАЛЕ ЗАНИМЉИВОСТИ

ШТА ЈЕ ЦЕЛУЛОЗА?

Целулоза је саставни део омотача ћелија свих биљака. То је угљени хидрат који садржи водоника, кисеоника и угљеника. Она се досад производила углавном из дрвета, и то црногоричког. Касније је почела да се добија и из белогоричког дрвета, затим од сламе, дудове коре, конопљине и кукурузне стабљике итд. Она се искоришћава у разне индустриске сврхе: у индустрији хартије, текстила, целофана, целулоида, затим у електроиндустрији, хемиској индустрији итд.

ЗА МАЛЕ ЦРТАЧЕ

Сада је зима, па вам дајемо слику једног смелог смучара. Неће вам бити тешко да је прецртате. Потребно је само мало пажње и стрпљења.

Најмање рибе на свету

Најмање рибе на свету, које су у исто време и врло ретке, живе на Филипинима. То су коби и санарапан. Коби живи у заливу Маниле и дуга је шест до осам милиметара, а санарапан живи у слатким водама Филипина и дуга је око десет милиметара. Ове рибе претстављају најмање кичмењаке на свету и тешко се прилагођавају животу у другим водама.

Нови „кинески зид"

У држави Куинсленд, Аустралија, почели су да граде неку врсту „кинеског зида". Овај зид потребан је да би се заштитило становништво и његова стока у ретко насељеним покрајинама, јер их често нападају десетине хиљада дивљих паса. Зид ће бити у облику високе жичане ограде, која ће бити дуга 5.500 километара. Какву опасност претстављају ови пси (називају их дингосима) види се и из тога што су у току последње године заклали 500.000 оваца и преко хиљаду људи.

Напао лава ножем

На једној фарми у Тангањики недавно се десио необичан случај. Један урођеник напао је лава ножем. Наиме, док су домороци и колонисти радили око кућа, на једној оближњој њиви лав је раздирао домаћу животињу. То је видео насељеник Бир, па се приближио лаву, опалио из пушке и ранио га. Лав је наједном оставио плен и скочио на Бира, коме је прискочио упомоћ један његов друг. Али, није могао да пуца у лава, јер се бојао да ће убити свога пријатеља. Тада је упомоћ дошао чувар фарме Саиди Јума. Он је скочио лаву на леђа, ухватио га снажно за уши и почео да вуче. У једном моменту лав се окренуо и бацио Саидија на земљу, затим га ујео за ногу, па поново скочио на Бира. Иако рањен, Саиди је поново скочио на лава и почео да га боде ножем. Биров пријатељ, који је цело време држао пушку на готовс, уграбио је згодан тренутак и убио лава. Бир је био толико изуједан да је после неколико дана умро, док се Саиди опоравио, јер му повреде нису биле тешке.

ЗБОГ ЧЕГА ЈЕ ГРОЖЂЕ ХРАНЉИВО?

Познато је да је грожђе веома добра храна. Један килограм грожђа раван је по хранљивости једном литру млека, или 1,250 килограму кромпира. Грожђе садржи: шећер, киселине, минералне соли, витамине, беланчевине и друге корисне материје. Од свих највише има шећера.

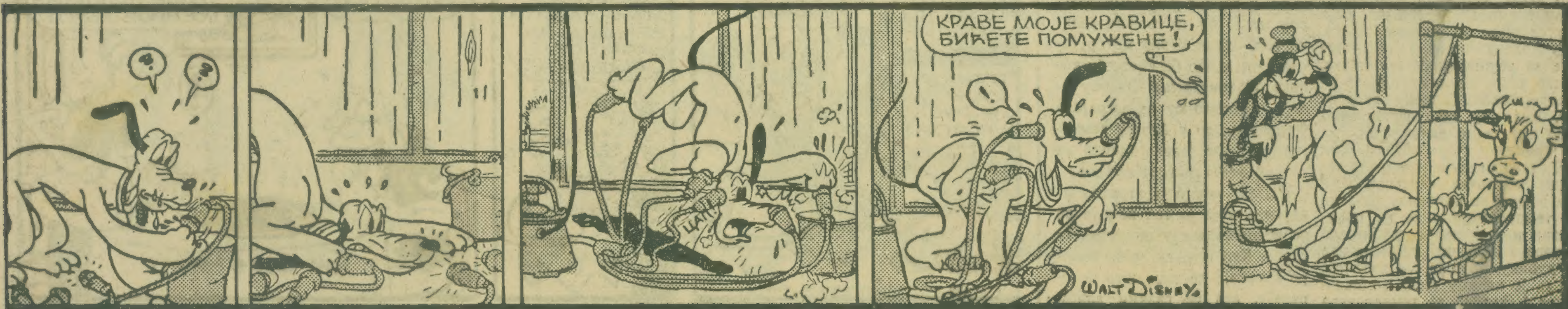
СКРИВАЛИЦА

Рибарска барка полази у лов, на пучину. За такву барку један рибар је свакако премало. И, заиста, спреман је да

у лов пође још један рибар. Ту је, само га треба наћи.

Загледајте слику пажљиво са свих страна па ће вам се сам јавити.

Крилата САВРШЕНСТВА

Један славни природњак је рекао: „Птице, као и звезде, за мене претстављају нешто чему се непрестано дивим". А није мали број орнитолога који сматрају да је проучавање птица не само наука, већ и нешто више — наука која човека одводи у царство најзанимљивијих „чуда" природе.

Велика „чуда" малих бића

Испитујући телесни састав птица, зоолози су закључили да готово све код овог малог створења има само један једини циљ: омогућити му летење. Чак и то што је у њега мозак „птичји", природа је „намерно" удесила да би му до изванредне оштрине развила чуло вида. Многи греше кад мисле да су у птице очи мале. Уствари оне су веома велике у размери с њеним телом. Њене очи толико су велике да заузимају готово сав унутрашњи део лобање, а неке врсте кобаца и бульина имају очне јабучице чак и веће од човечјих. Њихове крупне очи потисле су мозак, који се налази као сићушна маса у задњем делу лобање. Код извесних птичјих врста мозак је мањи од оба, а код неких чак и од једног ,ока.

Но, има и других „чуда" кад је реч о птицама. Бульина се одлично сналази у мрачној шуми зато што јој је вид десет пута осетљивији од нашег. Њој ништа не може промаћи, само ако постоји и најмањи трачак светлости. Кобац са свог дрвета-осматрачнице одлично види и најмању жртву на раздаљини од два километра. Да би из дрвета извукла црва, жуна се служи необично дугим јез...ом, који поставља према очима као мушицу од нишана. Многе птице које живе поред морских обала имају изванредан осећај за време. Док се баве у унутрашњости копна, оне тачно „знају" кад је наступила осека да би се вратиле на обалу и потражиле храну у муљу који су оставили таласи. Зеба има сасвим сићушно срце, које откуцава 500 пута у минуту итд. Но, вратимо се ипак птичјем лету.

Ваздух који птица удише продире не само у њена плућа, која се налазе у вези са девет допунских ваздушних кесица, већ се преко кесица распростире и до самих шупљина костију. Док су кости сисара тешке и испуњене, птичје су лаке и шупље, снабдевене решетком сунђерастог облика, и служе за „магационирање" ваздуха. Дишући, птица се уствари „кљука" ваздухом све до саме сржи.

Захваљујући свом скелету, који је релативно један од најјачих у целом животињском царству, птичје тело претставља савршену машину за летење. Пршљенови њеног кичменог стуба чврсто су спојени и чине веома отпорну осовину, док кичма, бокови и грудна кост образују вретено изванредне јачине.

„Тајна" летења

Човеку се чини да се птица креће напред на исти начин као и кад се весла на води. Међутим, убрзано снимање филмском камером показало је да то није тачно. Птица је уствари као мали авион.

Док маше одозго надоле, крила се крећу унапред. Њихов унутрашњи део је скоро крут, а предњи руб им је помало искошен. За време махања, главна, чврста пера која се налазе на крајевима крила усправљају се готово под правим углом у односу на крило и пробијају ваздух, као што чини авионска елиса. У исто време, засвођени и искошени део одржава птицу у ваздуху и обезбеђује јој непрекидно успињање.

Птица може да изводи такве вештине да изненади и најбоље познаваоце. Једанпут је један кобац гонио препелицу. Одједном, с висине од два метра она се бацила према једном жбуну на земљи, као какав камен. Али, пре но што је жртва стигла до спасоносног заклона, кобац се већ спустио испод ње окрећући се на леђа, дочепао је препелицу кљуном и сунуо у небо летом правим као свећа, не смањујући притом нимало своју брзину.

Чак и кад најбрже лети, кобац се одлично сналази ако наиђе на изненадну препреку, јер одмах почне да се обрће у ваздуху, као авион, а затим стреловито јурне поново увис и настави пут. Понирући с огромне висине, брзином од 160 километара на час, афрички орлови су прави мајстори за брзо заустављање при самом тлу. Они притом користе крила и реп, као необично прецизне кочнице. Иначе, птица при спуштању успорава лет помоћу ногу машући канџама у супротном правцу.

Инстинкт за грађење гнезда

Птичја гнезда често су тако сложено изграђена да је човеку скоро немогућно да поверује да је то дело ових несвесних архитеката. Научници су вршили испитивања да ли је инстинкт за грађење гнезда пролазан. Одгајили су четири птичје генерације ван гнезда и тек су пето колено пустили у шуму. Међутим, чим су се ова мала створења дочепала слободе, прва им је брига била да се настане на дрвећу. Они су зачас изградили гнезда као да им преци нису били подизани под нарочитим околностима.

Прождрљивост

Птице могу бити необично прождрљиве. Тако, црвендаћево младунче у стању је да прогута дневно четири метра црва! Или узмимо други пример. Да би царић нахранио своје младунче, он уђе и изиђе из гнезда 1.217 пута на дан, од рађања до заласка сунца. Млада ласта је тешка свега 31 грам, а свака 24 часа она прождере 48 грама разне хране. Да птица не би умрла од глади, она мора свакодневно да поједе најмање онолико хране колико износи половина њене тежине.

У току јесење сеобе, птице су у стању да пређу неизмерно дуг пут. Мала америчка грмуша ,која се гнезди у Канади ,путује 6.500 километара до Бразилије, где проводи зиму. Птица звиждовка путује с јесени 13.000 километара на југ. Но, највећи путник међу птицама је рајска морска ласта, која, пошто је провела лето на Северном Полу, одлази да зимује на Јужном и тако прелеће по 35.000 километара годишње!

Међу свим животињама, мала „крилата савршенства", како их је неко назвао, одувек су привлачила нарочиту пажњу људи. Иако мале и наизглед безначајне, птице су, према свом телесном саставу и својим навикама, најзанимљивије природне творевине у животињском свету.

ЗАРАШЋИВАЊЕ РАНА

Према мишљењу неких научника, брзина зарашћивања ткива зависи од једне супстанце које има нарочито у јајима, млеку и житу. То је бела, кристална маса названа цистин. Кад болесник не узима с храном довољно ове супстанце, он је црпе из оскудних резерви у свом организму. У том случају рана зарашћује споро и организам видно слаби.

ВЕРОВАЛИ или не...

НЕОБИЧНИ ШЕШИРИ

Банане су главни извор прихода афричког племена Банана које живи у Конгу. Урођеници из племена Банана хране се бананама,

тргују њима или их трампе за предмете који су им потребни. Због тога се гајењу банана тамо поклања велика пажња. Да би се избегла опасност да на дрвету сувише не узру, банане се беру још зелене. Гроздове зелених банана жене потом стављају себи на главу и носе их као шешире све док не буду сасвим зреле.

НАШЛИ СЕ...

Недавно су се у Санта Барбари, у Калифорнији, сударила два аутомобила. Сличне несреће догађају се свакодневно у читавом свету. Па ипак, овај судар не би се могао назвати обичним сударом. Наиме, шофери настрадалих аутомобила звали су се Кофи и Пот што преведено на наш језик значи „кафа" и „лонац".

ЕПИТАФ СКРОМНОГ ЧОВЕКА

На једном гробљу на периферији Лондона налази се надгробни споменик са оваквим натписом: „Овде лежи Фред који је живео и умро. Ништа више о њему нема да се каже".

ПОТКИВАЧНИЦА У ПАЊУ

Недалеко од Крешчент Ситија, у Калифорнији, налази се поред главног друма једна необична поткивачка радионица. На месту где је она данас, растао је некад огроман калифорниски бор чије стабло није могло да обухвати ни

десет људи. Бор је посечен пре педесетак година јер му је горњи део стабла почео да трули. Неки домишљати поткивач очистио је натрули део пања и ту уселио своју поткивачницу.

Трагање за НОВИМ ИЗВОРИМА ЕНЕРГИЈЕ

И поред тога што геолози тврде да је још далеко дан кад ће бити исцрпене залихе угља и нафте, јер су наслаге у земљи велике и сваког дана се проналазе нове, ипак се већ сад мисли шта ће се радити кад угља и нафте више не буде. Ово се чини из два разлога: прво, ма колико биле велике, наслаге угља и нафте ипак нису неисцрпне; а друго, потреба за енергијом сваким даном је све већа, па и потрошња расте.

Из тих разлога људи покушавају да на неки начин искористе и друге врсте енергије. Већ је од давнина позната употреба ветра. Годинама су морима пловили бродови терани ветром, па су се понегде и до данас задржали једрењаци. Сви знамо за ветрењаче, које су служиле за млевење жита, а у Холандији оне и данас служе за исушивање земљишта. Исто тако, људи су одавно искоришћавали водену енергију, мада не тако рационално као што се то данас чини.

Французи су на обалама Гвинеје почели изградњу једне велике термичке централе која ће радити на принципу разлике у температури воде на површини и у великим дубинама. Познато је да што се више иде у дубину, вода је све хладнија и да је на дну њена температура 4 степена, тј. температура на којој је вода најгушћа.

Исто тако постоје пројекти да се искористе плима и осека на мору. На нашем Јадрану плима и осека су мале, али тамо где разлика у нивоу воде износи по неколико метара то се може искористити. Море би приликом плиме пунило велике резервоаре водом, која би после, за време осеке, пролазила кроз турбине и стварала енергију.

Французи су на Пиринејима начинили металуршку фабрику која користи сунчеву енергију. Велика огледала и сочива сабирају сунчеве зраке и управљају их на огњиште, где се развија топлота као у високим пећима. Има још једна врста енергије која се досад мало искоришћавала. То је топлота која влада у унутрашњости наше земље. Познато је да на много места из земље избијају топли извори, гејзери. Њих има највише на Исланду, на Новом Зеланду и у Јелостонском парку у САД. Исланђани су неке од тих извора искористили за грејање зграда, а Новозеланђани испитују могућност искоришћавања вулканског земљишта у индустриске сврхе.

Али, научници нису остали само на томе. Они намеравају да граде вештачке гејзере и да врше дубинска бушења до нових извора енергије. Познато је да на свака 32 метра идући ка средишту земље температура расте за један степен. На 8000 метара износи око 250 степени, а пара с том температуром могла би да изврши велики рад. Један кубни метар такве паре давао би енергију колико 12 тона угља! За ову идеју нарочито су се загрејали Французи, јер у Алзасу температура расте један степен на сваких девет метара дубине.

Најзад, имамо и атомску енергију, која је тек почела да се искоришћава у индустриске сврхе. Као што се види, извори енергије не само што не опадају, већ се сваким даном проналазе нови.

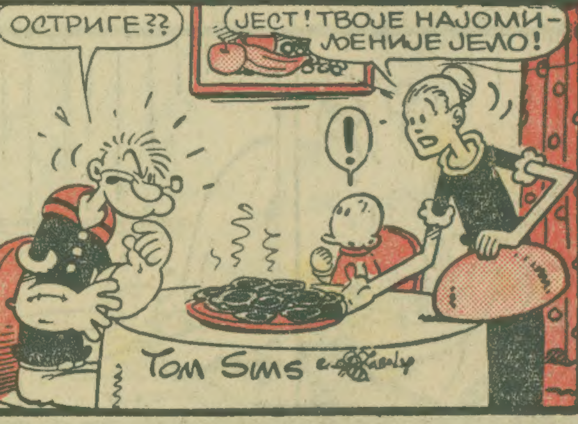

ЧИЈИ ЈЕ ОВО ЖИВОТОПИС?

Овде ћемо вам дати животопис једног нашег истакнутог писца.

Он претставља крупну личност у словеначкој књижевности. Рођен је 9 јануара 1856 године у Глобоком код Римских Топлица. Гимназију је свршио у Цељу, а богословију у Марибору. Дуже времена служио је као свештеник у разним крајевима Штајерске.

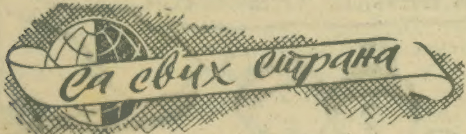
Његова жива песничка природа прожета искреним и отвореним слободоумљем довела га је најзад дотле да је једног дана, као и Доситеј Обрадовић, „обукао грешне светске хаљине“. Године 1898 затражио је пензију и отада је стално живео у Љубљани као градски архивар, све до своје смрти. Умро је 10 јуна 1912 године.

Ако се нисте сетили о коме је реч, читајте даље.

Чим је отишао у пензију он се сав посветио књижевности, тако да је постао један од најплоднијих словеначких књижевника. Путовао је врло много и велик број његових стихова садржи утиске са путовања по Азији, Египту и Грчкој. Био је и у Србији. Он заузима место једног од најбољих словеначких епичара. Објавио је велик број балада и романса. Уређивао је књижевни часопис „Љубљански звон“, у коме је био и главни сарадник.

Да ли сте се сад сетили о коме је књижевнику реч? Ако нисте, дајемо вам одговор.

(Антон Ашкерц)

ОТКАД СЕ БОЈЕ ЛАЂЕ

Ко је год био на мору, видео је бродове различитих боја. Бојење лађа није нов изум. Оно је било познато и народима Старог века. Феничани су бојили своје бродове црном бојом, док су Грци волели живље боје: гримизну, модру, плавкасту, белу и зелену. Помиње се и „венетска“ боја, која је слична боји мора. Том бојом бојене су лађе и све што се на њима налази: једра и друго. Ту боју доцније су употребљавали нарочито гусари, јер су их захваљујући томе гониоци тешко проналазили.

ПРОСЕЧНА ВИСИНА ВОДЕНОГ ТАЛОГА

Познато је да на земљи не падају свуда подједнако исте количине кише, снега и другог воденог талога. Негде га има више, а негде мање. По мишљењу неких стручњака, висина водених талога који падну у току године износила би, кад би се они подједнако распоредили по целој земљи, копну и мору, један метар. То по прилици претставља количину од преко 500 кубних километара. На копно отпада до 20 од сто воденог талога, а на море око 80 од сто. Просечна висина воденог талога на копну је 67, а на мору 114 сантиметара.

ЗАШТО СЕ ШМИНКАЈУ ГЛУМЦИ

Вештачки извори светлости не дају белу светлост, већ светлост која има нијансе ружичасте, наранџасте и жућкасте боје. Бело лице човека на тој светлости изгледа као лице мртваца. Због тога глумци за време претставе боје лице оним бојама које преовладавају у светлости позорнице.

ЧУДАН „КОМПАС“

Приликом путовања, људи су се од памтивека служили разним начинима како би одредили стране света. Било је више тих начина. Занимљиво је како су се Кинези довијали у том случају. Они су имали једну чудну направу која је стално показивала југ. Кад би сазнали где се југ налази, онда им није било тешко одредити остале стране света. Та направа састојала се од једне полуге на којој је стајала фигура човека која се лако окретала на ветру. Фигура је имала испружену руку. Цела та направа постављана је на кола. Иако су се кола кретала у разним правцима, фигура је својом испруженом руком увек показивала југ, јер је у руци држала магнет.

ДА ЛИ ЗНАТЕ?

СЛОБОДНО ГЊУРАЧКО ЗВОНО

Слободно гњурачко звоно, које ронилац има на глави, док боце с кисеоником носи на леђима, тако да није ни у каквој вези с површином, први је конструисао Француз Ле Приер, 1925 године. Отада, оно је претрпело многе измене и знатно је усавршено. Последњи и најсавршенији модел слободног гњурачког звона израдили су 1943 године такође Французи, Касто и Гањон.

Проналазак слободног гњурачког звона (скафандра) омогућио је гњурцима слободније кретање под водом и олакшао разна научна истраживања, нарочито биолозима и археолозима. Таквом гњурачком опремом служили су се, например, и гњурци који су летос у Средоземном Мору открили римско-грчку галију из II века пре наше ере. Поред тога, скафандр је постао и спортски реквизит, којим се служе многи пливачи приликом подводног риболова.

НОВ ИЗВОР ВИТАМИНА А

Боровница је необично богата у витамину А, који, као што је познато, побољшава човечји вид, нарочито у мраку. За време рата опитима је утврђено да су пилоти који су редовно јели мармеладу од боровница много боље видели за време ноћних летова. Зато су сад Американци за своје пилоте поручили у Норвешкој веће количине ове мармеладе.

ПРИЈАЊАЊЕ УГЛАЧАНИХ МЕТАЛНИХ ПОВРШИНА

Познато је да две добро углачане металне површине могу да се тако слепе једна уз другу да их је каткад тешко раздвојити. Досад се мислило да је то због тога што углачане површине имају много додирних тачака, па услед атмосферског притиска јако налегну једна на другу. Међутим, један енглески стручњак утврдио је да се и углачане површине не слепљују увек и да их је у неким случајевима веома тешко спојити. Он је открио да се на површини образује танак слој воде и да је то узрок пријањања. Довољно је понекад да се метална плочица држи у руци па да се, захваљујући воденој пари коју кожа испушта, створи слој влаге на њеној површини.

ЛЕЧЕЊЕ РУБЉЕМ

Недавно је професор Дармоа, члан француског Института за електротерапију, утврдио да и синтетичке материје, као што је поливинил, трењем производе електрицитет. Ово је искористио један француски лекар за лечење појединих болести доњим рубљем и завојима. Болесник има само да носи рубље или завоје од поливинила и они би трењем приликом ходања производили довољну количину електрицитета за лечење. Овај начин показао се добар нарочито код хроничног реуматизма, лумбага и разних неуралгија.

ФАБРИКА БЕЗ РАДНИКА

Савремена индустрија тежи да послове што више аутоматизује, како би производња била бржа и прецизнија. Машине разних типова постепено замењују човека, а негде су га чак потпуно истиснуле из непосредног производног процеса. Тако у једној америчкој фабрици авиона постоји радионица у којој се блокови мотора израђују потпуно аутоматски, без иједног радника.

Челични материјал долази из ливнице у радионицу и ту улази у „ланац“ разних операција, којих има 530, док после извесног времена не изађу на другом крају радионице потпуно обрађени блокови од 6 и 8 цилиндара. У радионици постоји преко четрдесет разних машина које аутоматски почињу и прекидају рад. Довоз делова од једне машине до друге такође је аутоматски. Ако би се у току рада догодило да неки израђени комад није исправан, такав би комад аутоматски испадао из ланца, који би онда и даље текао без застоја. Целокупан овај рад регулише око четрдесет аутоматских централа, које примају „извештаје“ преко разних контакта, а преко њих дају и „наредбе“ за рад. Ова аутоматска радионица израђује дневно 9.000 блокова, потпуно завршених и припремних за монтажу, која се врши људском снагом.

БУДУЋА БРЗИНА АВИОНА

Према предвиђањима аеронаутичара, за идућих десет година индустрија авиона изградиће апарате који ће летети брзином од 4.500 километара на час, а то је брзина која је око два и по пута већа од брзине обртања Земљиних тачака на полутару.

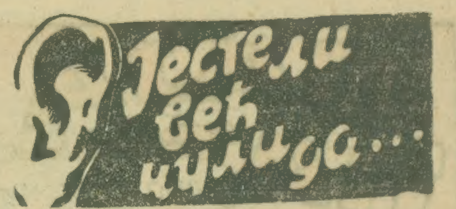
ЖЕНЕ, МУШКАРЦИ, ДЕЦА — И БОЈЕ

Које боје највише воле жене, мушкарци и деца — то питање поставили су, још пре 45 година, експериментални психолози. Један од њих, Американац Винч, спровео је 1909 године анкету којом је то покушао да утврди. Он је дошао до закључка да мушкарци и жене воле готово исте боје. Наравно, то је просечан, најчешћи укус, јер у разним земљама постоје различити обичаји који се односе и на боје. Само у избору најмилије боје мушкарци и жене се, према Винчовој анкети, не слажу. Тако мушкарци највише воле: зелену, па плаву, затим црвену, белу, жуту и црну боју, а жене: плаву, зелену, црвену, белу, жуту и црну.

Године 1924, психолог Гарт утврдио је, путем статистике, да деца највише воле: зелено, плаво, црвено, љубичасто, оранж, жуто и бело. Укус деце оба пола приближнији је, дакле, женском него мушком укусу.

„ЛОВАЦ ТАЛАСА“ НА РАДИОАПАРАТУ

Најновији радиоапарати за аутомобиле имају справу која аутоматски налази станице. Слушалац има само да притисне дугме, па да „ловац таласа“ почне да покреће таласну казаљку уместо њега. Чим казаљка доспе у емисиону зону неке радио-станице, једна електронска цев спушта резу, која зауставља даљи ход казаљке. Ако се слушаоцу програм не допада, он поново притисне дугме и тако се казаљка креће све док он не нађе на станицу коју жели да слуша. Кад казаљка дође до краја скале, један електромагнет ступа у дејство и враћа је. Поред тога што омогућује слушање емисија без сметњи, ова справа доприноси и сигурности саобраћаја, јер возач може да усретсреди сву своју пажњу на управљање аутомобилом.

... велико асфалтно језеро на Тринидаду није једини извор природног асфалта. Мањих асфалтних језера има у Венецуели и на Бермудским Острвима.

... Марко Поло, велики путник и морепловац из 13 века, родио се на Корчули.

... китњасти и шарени паун донесен је у Европу из Индије и са Цејлона. Међутим,

постојбина белог пауна је Европа, одакле је он касније пренесен и у Индију.

... наша способност да разликујемо мање и више слатке ствари опада уколико се количина шећера у неком напитку или у колачу повећава. Тако, например, ако у шољицу кафе ставимо две уместо једне коцке шећера, кафа нам неће бити двоструко, већ само за педесет процената слађа. Трећа коцка шећера појачава слаткоћу за 10 до 12 од сто, док четврта коцка уопште неће изменити укус кафе.

... први улични фењери постављени су

1667 године, и то у Паризу.

... први пиринач донео је у Европу Александар Велики после својих ратних похода по Азији. Грци и Римљани справљали су од пиринча густ, пихтијаст напитак који је употребљаван као лек.

... Године 1922 европски физичар Енгел и инжењери Фогт и Масол пронашли су тон-филм. Независно од њих, скоро у исто време, тон-филм је пронашао и амерички физичар Ли де Форест.

... систем уређаја за хлађење у једном борбеном авиону на млазни

зни погон има капацитет који би био довољан да се у једној фабрици леда за један дан начини 176 хиљада великих табли леда.

ДЕДИНЕ ВЕШТИНЕ

НИЈЕ СВЕ ЛАКО КАО ШТО ИЗГЛЕДА

Има ствари које изгледају лаке, али тек када покушамо да тако урадимо видимо колико је тешко.

Сл. 1 Сл. 2

Тако, например, видите овде на једној слици како се један младић прислонио уза зид главом, раменом и ципелом, стојећи притом право, с ногом уз ногу на земљи и не кривећи тело.

На другој слици, опет, видите једну другу тешку ствар. Покушајте и ви да пребаците ногу преко ноге, али само више колена, и да не дижући ногу од земље, нити мењајући положај прекрштених ногу, седнете на столицу иза вас.

ВРАЧ ПОГАЂАЧ

Три мале коцке за играње могу да занимају твоје другове и чак да их збуне ако им кажеш:

— Баците две коцкице, али тамо гдегод да их ја не видим. Сад број тачкица с једне коцке, коју год хоћете, помножите с два, па додајте томе још пет. Сад тај збир помножите с пет и додајте број са оне друге коцкице. Јесте ли добро сабрали? Јесте. Онда ми кажите тај крајњи резултат.

Другови ће рећи, например, осамдесет и један, а ти ћеш одмах знати да је на једној коцки био број пет, а на другој шест.

Кад им то кажеш, сви ће се зачудити. А није тешко бити погађач. Ствар је врло проста. Од оног укупног збира ти ћеш одузети 25; остатак ће бити двоцифрени број, чије две цифре тачно казују бројеве на првој и другој коцки.

У овом случају, кад је збир изнео 81, на коцкама су били бројеви 5 и 6. Дакле: $5 \times 2 = 10$, па онда $10 + 5 = 15$ и $15 \times 5 = 75$. Кад се томе дода број са друге коцке, излази: $75 + 6 = 81$. Тај су ти број рекли и ти си од њега одузео 25: $80 - 25 = 56$. Дакле, 5 и 6 су бројеви који су се појавили на баченим коцкама.

Тако, без велике муке, постајеш погађач на радост својих другова, јер ћеш их лепо забавити.

КАД СЕ ЧИТА С ДЕСНА НАЛЕВО

У сваком језику, па и у нашем, има речи које кад се читају с десна налево такође имају неко значење. Да ли сте у стању да се сетите које такве речи? Дајемо вам четири, али их ипак треба погодити.

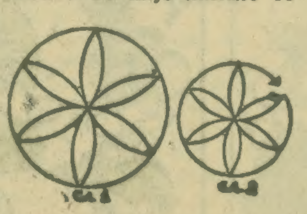
1) Тепих — наопако прочитано: мушко име;
2) место — сужањ;
3) страна — зла судба;
4) спавање — заменица;

Да се не бисте дуго мучили, дајемо вам резултат:

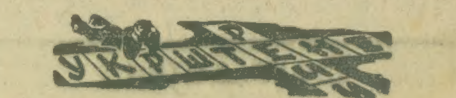
1) ћилим — Милић;
2) Бор — роб;
3) бок — коб;
4) сан — нас.

НЕОБИЧНА ЗВЕЗДА

Ко уме да нацрта звезду коју видите на слици 1, и то само једним потезом писаљке? То није нимало тешко. Погледајте на сл. 2 како то треба да урадите и бићете прави мајстор цртања „у једном потезу“.

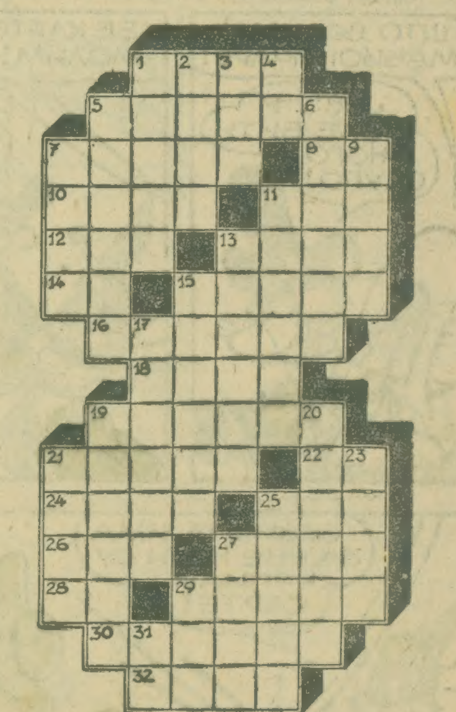

Сл. 1 Сл. 2

Водоравно: 1) чувени француски књижевник; 5) пашњак; 7) француски вајар; 8) свеза; 10) домаћа животиња; 11) упитна речца; 12) млечни производ; 13) слово грчке азбуке; 14) коњ; 15) једна спортска грана; 16) бојни отров; 18) један родитељ; 19) врста експлозива; 21) биљке сувих предела; 22) слово латинице; 24) прилог; 25) јарам; 26) речно острво; 27) врста змије. 28) Лудолфов број; 29) оверавање; 30) град у Италији; 32) циљ.

Усправно: 1) врста занатлије; 2) енглески социјалист-утопист из XIX века; 3) индустриска текстилна биљка; 4) митолошки бог подземља код старих Грка; 5) хватати дивљач; 6) један минерал; 7) врста атмосферског талога; 9) река у Азији која се улива у Касписко Језеро; 11) индустриско место у Босни; 13) старо име Иванграда; 15) град у Македонији; 17) крем; 19) лука у Мароку; 20) смеша два или више метала. 21) становник Арабије; 23) пристаниште у Јемену; 25) називи; 27) једна комедија Б. Нушића; 29) показна заменица; 31) део коњске опреме.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Водоравно: 1) со; 3) Куба; 5) порота; 7) Пенелопа. 8) акт; 10) мед; 11) та; 12) Уб; 14) ла; 15) Росини; 18) нога; 19) Карара; 21) да; 22) ар; 23) ми; 25) име; 27) рез; 28) висибаба; 31) недеља; 32) нота; 33) ли.

Усправно: 1) суре; 2) обол; 3) Конт; 4) атом; 5) пекар. 6) апели; 7) Пат; 8) Ада; 12) Усора; 13) бигар; 16) она; 17) нар; 19) камин; 20) амеба; 21) [illegible]; 24) [illegible]; 26) [illegible]; 27) Раља; 28) идол; 30) [illegible].

ПАЈА ПАТАК
ЧВРСТО ВЕЖИ!

ГАЈО, ПУСТИ УЖЕ ДА СЕ ОДМОТАВА!

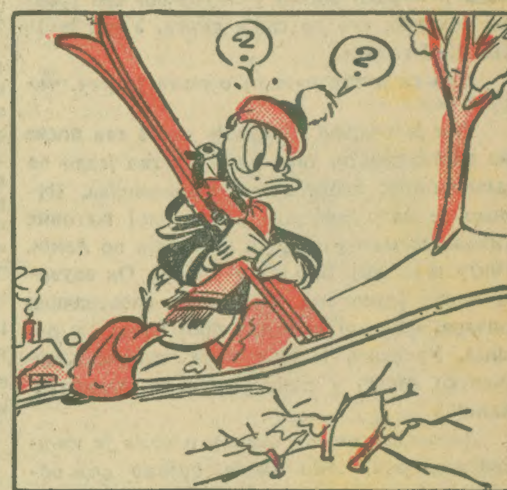

А САД ГА ПРЕБАЦИ ПРЕКО ЧЕКРКА!

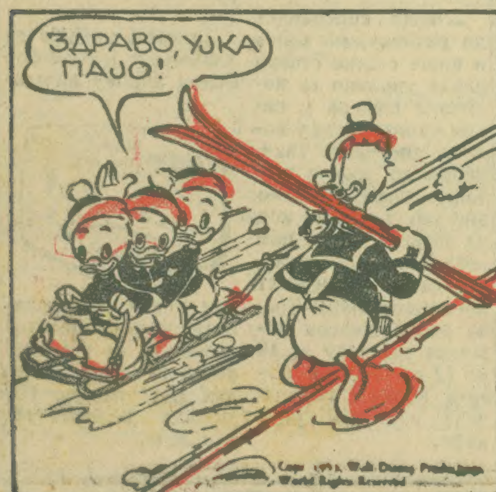

ГОТОВО? ДОК СЕ МИ ЈЕДНИМ САНКАМА СПУШТАМО, ДРУГЕ ЋЕ САМЕ ДА СТИГНУ НА ВРХ!

ФИНО! СЕДИТЕ, А ЈА ЋУ ДА ИХ ГУРНЕМ!

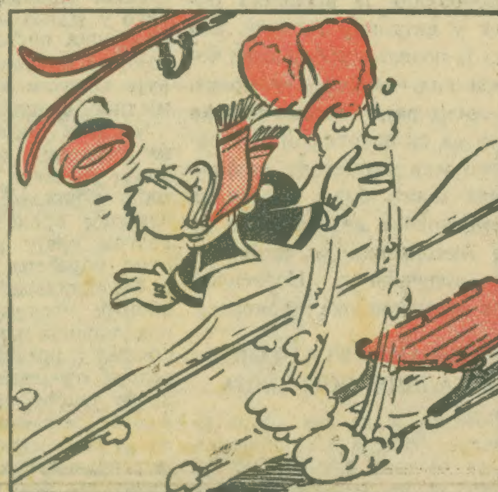

ХМ... ЧУДНО... КОНОПАЦ!

ГДЕ ЛИ САМО ВОДИ?

?
?

ЗДРАВО, УЈКА ПАЈО!

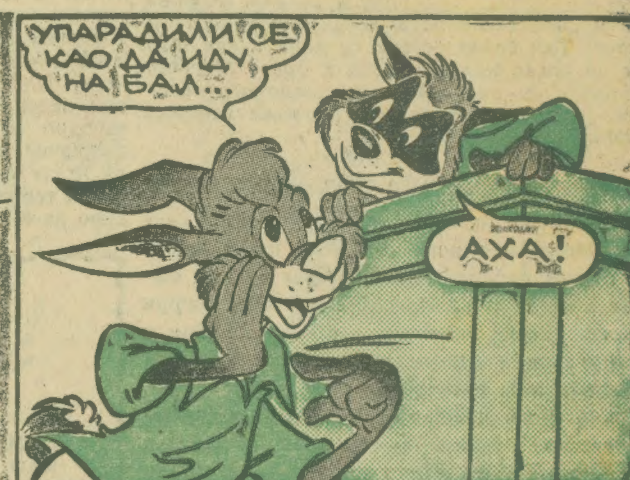

ПРАВИ СМЕТЕЊАКОВИЋ! НИЈЕ НИ СТАО НА СМУЧКЕ А ВЕЋ ЈЕ ТРЕСНУО!

Волт Дизни:
ДУШКО ДУГОУШКО
И ДРУГИ ДОБРИ И РЂАВИ СТАНОВНИЦИ ЊЕГОВЕ ВАРОШИЦЕ И ОКОЛИНЕ
У ЛАЖИ СУ КРАТКЕ НОГЕ

ВЕЛИЧАНСТВЕНА ПРЕТСТАВА
ОДРАСЛИ 20 Д
ДЕЦА 10 Д
НАВАЛИ НАРОДЕ, ДА ВИДИШ НАЈБОЉЕ МАЂИОНИЧАРЕ НА СВЕТУ!
ЕВО КАРТЕ ДЕЧИЦЕ!

ОХО... ЕВО ДОЛАЗИ И МИША МИШИЋ С ГОСПОЂОМ!
ПАЗИ САМО ДА ТИ ТА СТАРА ТВРДИЦА НЕ ПОДВАЛИ!

УПАРАДИЛИ СЕ КАО ДА ИДУ НА БАЛ...
АХА!

ШТО ВОЛИМ МАЂИОНИЧАРЕ!
ЈЕС'... И НЕЋЕ БИТИ МНОГО СКУПО!

ДВЕ КАРТЕ, МОЛИМ!
ИЗВОЛТЕ! НАДАМ СЕ ДА ЋЕ ВАМ СЕ СВИДЕТИ!
УВЕРЕНА САМ ДА ХОЋЕ!
?

ШТО ЛИ ЈЕ САМО ОБУКЛА ОВУ СТАРОМОДНУ ШИРОКУ СУКЊУ?
Ооо

ИЗВОЛТЕ, МОЛИЋЕМО!
НАДАМ СЕ ДА ИМА ДОВОЉНО СЕДИШТА!

СЕДИШТА ИМА ЗА СВЕ КОЈИ СУ КУПИЛИ КАРТЕ!

ОХ... ШТА СЕ ТО ДОГОДИЛО?
МАЛА НЕЗГОДА С ТОАЛЕТОМ, ГОСПОЂО!
?

ЈОШ ТРИ КАРТЕ ЗА ВАШУ СЛАТКУ ДЕЧИЦУ!
ОВАКО НЕУЧТИВЕ ЉУДЕ НИКАД НИСАМ ВИДЕЛА!

